

WPROWADZENIE

Współczesny człowiek w związku z różnorodnością wzorców narzucanych mu przez teraźniejszość oraz dynamicznymi zmianami wymagań, które stawia przed nim świat, czuje się zagubiony i zdezorientowany. Świadomy swej niedoskonałości staje się poszukiwaczem ideałów. Tu otwiera się pole dla współczesnej pedagogiki, której wyzwaniem jest kształtowanie wychowawcy i wychowanka w aspekcie ponadczasowych wzorców, stanowiących podstawę do formacji pełnowartościowego człowieka. Każdy z podmiotów procesu wychowania potrzebuje drogowskazów, by móc w pełni realizować swoje człowieczeństwo. Zdaniem Wincentego Okonia, „wiele warunków składa się na dobre wychowanie, lecz jeden wśród nich jest szczególnej wagi: doskonałe wychowanie może być dziełem tylko doskonałego wychowawcy”¹.

Katarzyna Olbrycht w trafny sposób przedstawia jak powinna przebiegać relacja pomiędzy nauczycielem i uczniem: „W odniesieniu do wychowania osobowego można mówić o naturalnym powstawaniu relacji mistrz – uczeń, zakładających nie ślepe naśladowanie i bierną uległość, ale stopniowo rosnącą świadomość wzajemnego wzbogacania się niepowtarzalnością swych dróg doskonalenia siebie, gotowością współpracy nad wspólnie uznanym dobrem na miarę możliwości każdej ze stron: po stronie mistrza – doświadczeniem dawania siebie w tym, co rzeczywiście cenne, po stronie ucznia natomiast – gotowością uznania doskonałości wyższej niż własna i uczenia się przez korzystanie z czyichś wskazówek”².

Kim ma być zatem współczesny pedagog? Literatura przedmiotu dostarcza nam wielu odpowiedzi na to pytanie. R. Schulz zaznacza, że w obliczu narastających przemian społeczno-ekonomicznych rolę nauczyciela można dookreślić na podstawie podejmowanych przez niego przedsięwzięć innowacyjnych. Według niego, wśród nauczycieli można wyróżnić grupę tych, którzy samodzielnie projektują, weryfikują a następnie wprowadzają do praktyki określone nowości, tych, którzy starają się zastosować w praktyce osiągnięcia nauki. Są również tacy, których aktywność ogranicza się jedynie do asymilowania nowości pedagogicznych z zewnętrznych źródeł³.

W kolejnym numerze czasopisma *Scientific Bulletin of Chełm – Section of Pedagogy*, wydawanego przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie, przedstawiamy artykuły, które w przeważającej części dotyczą aktualnych problemów edukacji i wychowania. Mamy nadzieję, że prezentowane publikacje Autorów z różnych krajów europejskich ukazań szerszą perspektywę spojrzenia na współczesną nam pedagogiczną rzeczywistość.

Część pierwsza, zatytułowana *Edukacja i historia*, zawiera siedem artykułów.

Natalia Zaruba omawia znaczenie podejścia adaptacyjnego w edukacji innowacyjnej. Jerzy Król ukazuje historyczny związek wychowania i szkolnictwa w Szwecji z Kościołem

¹ W. Okoń, *Wszystko o wychowaniu*, Warszawa 2009, s. 239.

² K. Olbrycht, *Prawda dobro i piękno w wychowaniu człowieka jako osoby*, Katowice 2000, s. 197.

³ Por. R. Schulz, *Twórczość pedagogiczna. Elementy teorii i badań*, Warszawa 1994. Zob. A. Famuła-Jurczak, P. Mazur, *Przemiany roli zawodowej nauczyciela*, [in:] *Tradície a inovácie vo výchove a vzdelávaní modernej generácie učiteľov VIII*, red. B. Akimjaková, L. Krajčířiková, M. Oravcová, Ružomberok 2013, s. 329.

Luterańskim. Paweł Skrzydlewski wskazuje na konieczność oparcia działalności pedagogicznej na zasadach cywilizacji łacińskiej. Miroslav Gejdoš przedstawia postać Leonarda Stöckela i jego zasługi dla słowackiej edukacji. Z kolei Elvira Wojciechowska-Laszczyk prezentuje ideę patriotyzmu terytorialnego ukraińskiego działacza narodowego – Wacława Lipińskiego. Adrian Watkowski kreśli sylwetki nauczycieli szkół powszechnych powiatu tczewskiego, które wyłaniają się w świetle dokumentów Inspektoratu Szkolnego w Tczewie z lat 1935-1939. Sylwester Wojtowicz omawia drogę zawodową nauczycieli pospolitych szkół ludowych w Galicji w latach autonomii w oparciu o uwarunkowania prawne.

W drugiej części *Wychowanie i sport* zamieszczono cztery artykuły.

Piotr Mazur omawia sport i wychowanie fizyczne w dziewiętnastowiecznej myśli pedagogicznej. Włodzimierz Lukiewicz zajmuje się zagadnieniem sportu oraz bada jego udział w strukturze kapitału społecznego i kulturowego. Anton Lisnik wskazuje na korzyści płynące z pozalekcyjnych zajęć sportowych w aspekcie zapobiegania narkomanii wśród młodzieży. Katarína Greňová prezentuje *Centrá voľného času (CVČ)* jako ośrodki rozwoju sportu i aktywności uczniów.

Trzecia część *Praca socjalna* składa się z siedmiu artykułów.

Victoria Szarandina ukazuje problemy i warunki organizacji zintegrowanego nauczania dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na Białorusi. Ekaterina Cebuk omawia postawy studentów wobec osób niepełnosprawnych. Nadieżda Leonyuk i Olga Doropey wskazują na znaczenie społeczno-psychologicznego wsparcia dla studentów niepełnosprawnych. Tatiana Sokolova opisuje techniki tworzenia orientacji zawodowej przyszłych specjalistów w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych za pomocą wolontariatu. Halina Bejger analizuje zmiany w polskim systemie opieki nad dzieckiem, które zaszły po 2000 roku. Aneta Paszkiewicz omawia zagadnienie pozycji ucznia w grupie rówieśniczej. Renata Kartaszyńska wskazuje na znaczenie kompetencji kluczowych na europejskim rynku pracy.

W części czwartej *Sylwetki wybitnych chełmskich pedagogów*, Andrzej Rybak przedstawia postać Stanisława Karczmarzyka, natomiast Paweł Kiernikowski biogram Konstantego Ożoga.

W piątej części, zatytułowanej *Dobre praktyki edukacyjne*, Teresa Błaszczuk prezentuje osiągnięcia Przedszkola Miejskiego nr 8 w Chełmie, omawiając zastosowanie metody projektu, Halina Kielb rekomenduje przedszkole nr 14 w Chełmie jako placówkę XXI wieku, wskazując na dwie podstawowe cechy: twórczość i kreatywność, Barbara Nizio i Augustyn Okoński prezentują chełmskie wakacje teatralne. W ostatnim artykule Małgorzata Marciniak, Wiesław Podgórski i Augustyn Okoński przedstawiają analizę działań wspierających edukację dzieci romskich w polskiej szkole – na przykładzie Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Chełmie.

Ostatnia, szósta część zawiera recenzje i sprawozdania z konferencji naukowych.

W imieniu zespołu redakcyjnego składam serdeczne podziękowanie wszystkim Autorom za możliwość druku ich artykułów w niniejszej publikacji.

Piotr Mazur